

**УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ
ІМІТАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ЗАЛІЗОРУДНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Афанасьєв Є.В. д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту і адміністрування, **Афанасьєва М.Г.** к.е.н., старший викладач кафедри вищої математики, **Демченко П.С.**, аспірант, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, Україна.

Вступ. Стрімке зростання видобутку і споживання залізорудної сировини (ЗРС), посилення нерівномірності розподілу розвіданих її запасів, видобутку і споживання, зниження самозабезпеченості нею багатьох промислово розвинутих країн за рахунок національних джерел, погіршення екологічного стану в гірничовидобувних і переробних центрах неодноразово призводили до кризових ситуацій у забезпеченні сировинними ресурсами металургійного виробництва. Залізорудні підприємства функціонують за умов напруженої конкурентної боротьби, пов'язаної з постійними змінами на ринку ЗРС, які зумовлюють невизначеність і, як наслідок її, виникнення ризику. Тут ризик трактується як економічна категорія, а невизначеність – не лише у розумінні відсутності вичерпних знань, а й як фактор постійної нестабільності умов, трансформації, швидкої і гнучкої переорієнтації виробництва, врахування можливих дій конкурентів, забезпеченості сталого економічного розвитку.

Мета роботи. Вдосконалення теоретико-методичних підходів імітаційного моделювання забезпечення сталого економічного розвитку залізорудних підприємств на основі підвищення ефективності використання їх ресурсно-виробничого потенціалу.

Матеріали та методи. Чисельні проблеми, що сьогодні виникають перед українськими залізорудними підприємствами, можна з певною часткою умовності звести до декількох найбільш глобальних стратегічних, першою з яких є спроможність підприємств до забезпеченості сталого інноваційного

розвитку на основі досить швидкого і з мінімально необхідними витратами реагування на потреби ринку [1, с. 18-19; 2, с. 21-23], тобто бути гнучкими в умовах жорсткої конкурентної боротьби. Отже, при створенні ефективної виробничої системи залізорудного підприємства, насамперед, необхідно чітко визначити її межі, з'ясувати вплив зовнішнього середовища і сконцентрувати увагу на внутрішніх факторах техніко-економічної системи підприємства. Загальну концепцію процесів перетворення ресурсів на кінцеву продукцію у виробничій системі можна подати наступними основними етапами. Підготовчий (I) – забезпечує операційну систему необхідними ресурсами відповідної якості з мінімальними витратами. Переробний (II) – отримання певної кількості готової залізорудної продукції відповідної якості з мінімальними витратами на її переробку. На цьому етапі менеджерами підприємства концентрується увага на обсягах використання ресурсів (Q_0), а не на їх вартості. У результаті переробки ресурсів відбувається їх перетворення на продукцію (Q_1), що відрізняються від Q_0 величиною доданої вартості процесу переробки. Визначення собівартості (III). На цьому етапі вступає у дію зворотний зв'язок, що забезпечує коригування входу системи відносно формування ресурсів та процесу перетворення. Визначення ціни (IV). На цьому етапі службою маркетингу і збуту визначаються ціни на кожний вид залізорудного продукту. При цьому важливою умовою є повернення витрат та отримання прибутку в результаті реалізації продукції споживачам. На заключному етапі здійснюється оцінка ефективності використання ресурсно-виробничого потенціалу на підставі інтегральних показників результатів діяльності підприємства з урахуванням впливу внутрішнього і конкурентного зовнішнього середовища та прогнозування зміни результатів перетворення ресурсів на кінцеву продукцію.

Результати. Стратегічний менеджмент залізорудного підприємства на основі множин техніко-економічних показників розробляє багатофакторну економіко-математичну імітаційну модель дослідження проблеми сталого економічного розвитку. При цьому, для оцінювання ефективності використання

ресурсно-виробничого потенціалу в процесі виробництва товарної продукції імітаційну модель виробничої системи залізорудного підприємства доцільно будувати на основі встановлених закономірностей перетворень множини характеристик вхідного ресурсного потоку у множину вихідних характеристик кінцевої продукції. Остаточна оцінка ефективності використання ресурсно-виробничого потенціалу здійснюється за інтегральним показником. Імітація можливих змін оцінок ефективності здійснюється шляхом уведення в схемі загальної концепції процесів перетворення ресурсів контурів зворотних зв'язків. В імітаційній економіко-математичній моделі зазначені процедури реалізуються завдяки прогнозуванню можливих векторів техніко-економічних показників виробничої системи для станів економічного середовища (Θ): $\Theta + 1$, $\Theta + 2$, $\Theta + 3$, ... Розв'язання цього завдання доцільно здійснювати відповідно до алгоритму багатокритеріальної оцінки локальних виходів техніко-економічної системи.

Висновки. Отже, ситуація в гірничовидобувних регіонах досягла критичної точки як в економічній, так і в екологічній сфері. Залізорудні підприємства опинилися у складних умовах щодо ведення виробничо-господарської діяльності. Тому інтенсивні пошуки нетрадиційних напрямів забезпечення їх виживання є єдиним виходом із кризи, що склалася. За цих умов важливого значення набуває розробка (удосконалення) наукових основ і практичних методів забезпечення сталого економічного розвитку на основі інноваційних підходів щодо раціонального використання мінеральних ресурсів. При цьому, технологічна замкнутість виробництва обумовлює специфічний підхід до формування оптимізаційної економіко-виробничої моделі, яка стає основою при розробці принципів управління поточною діяльністю залізорудного підприємства.

Список літератури.

1. Афанасьєв Є.В., Демченко П.С. Окремі концептуальні аспекти щодо врахування економічних ризиків у моделюванні стратегій розвитку залізорудних підприємств. *Збірник наукових праць «Проблеми системного*

підходу в економіці». 2019. Вип. 6 (74). С. 15-20.

2. Yevhen Afanasiev, Serhiy Kapitula, Ihor Afanasiev, Mariia Afanasieva, Pavlo Demchenko. Selected aspects of modeling the process of evaluating business strategies for sustainable economic development of iron ore enterprises. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*. 2 (29) (May, 2020, Warsaw, Poland). 2020. С. 18-26.

УДК 338.1

УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ МАРКЕТИНГОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Афанасьєв Є.В. д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту і адміністрування, **Афанасьєв І.Є.** к.е.н., старший викладач кафедри менеджменту і адміністрування, **Хамаїлі Акрам** аспірант кафедри економіки, організації та управління підприємствами, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, Україна.

Вступ. Виходячи із сьогодення тенденцій і перспектив розвитку українських підприємств малого та середнього бізнесу з великою ймовірністю можна прогнозувати доволі непривабливі сценарії для їх підприємницької діяльності як на внутрішньому так і зовнішньому товарних ринках. При цьому, як на нашу думку, останнім часом на цих підприємствах все менше звертається увага бізнесу на проведення наукових досліджень процесів їх діяльності в інвестиційно-інноваційному контексті. Зокрема, не достатньо приділяється уваги окремим важливим маркетинговим аспектам, а саме: поглибленню товарної спеціалізації на основі підвищення якості та конкурентоспроможності продукції в межах оновлення її виробництва; експортним можливостям на основі збутового потенціалу; іміджу підприємства на його цільових ринках, тощо.

Мета роботи. Вдосконалення теоретико-методичних підходів